

Samen Kom Je Verder, hoe organiseren we in Groningen en Drenthe de zorg voor mensen met en na kanker

proscop

MIDDAGPROGRAMMA | Professionals van Regio **Oncologienetwerk Groningen en Drenthe**

zorgadvies
groningen

TIJD	ONDERDEEL	TOELICHTING
13:15-13:45	Inloop	
13:45-14.00	Welkom	Introductie door Evelien van der Werff (middagvoorzitter)
14.00-14.30	"Het belang van leefstijl in de oncologie" door Daniëlle Verbeek, internist-oncoloog met aandachtsgebied integrative oncology.	
14.30-15:00	"Het belang van samenwerking tussen formele en informele zorg" door Sonja Robben, directeur-bestuurder Instellingen psychosociale Oncologie (IPSO)	
15.00-15:10	"Samen kom je verder! Vorming van oncologiezorgnetwerken in de regio Groningen en Drenthe" door Karlijn de Vries (Proscop) en Paulien den Arend (Zorgadvies Groningen)	
15.10-16.15	Workshop ronde 1	
16.15-16.45	Pauze met hapje en drankje	
16.45-17.45	Workshop ronde 2	
17.45-18.00	Plenaire afsluiting	
18.00	Einde	

nationaal
programma
palliatieve
zorg II

Samen Kom Je Verder, hoe organiseren we in Groningen en Drenthe de zorg voor mensen met en na kanker

MIDDAGPROGRAMMA | Professionals van Regio **Oncologienetwerk Groningen en Drenthe**

Nationaal Gevangenis­museum
Oude Gracht 1
9341 AA Veenhuizen

inloop 13:15 uur **start** 13:45 uur **eind** 18:00 uur

Sprekers:

- Het belang van leefstijl in de oncologie door Daniëlle Verbeek (internist-oncoloog)
- Het belang van samenwerking tussen formele en informele zorg door Sonja Robben (IPSO)
- Samen kom je verder! door Karlijn de Vries (Proscop) en Paulien den Arend (Zorgadvies Groningen)

Workshops:

- **Klachten na Kanker;**
Dr. Daan Brandenburg en Dr. Mariken Stegmann
- **Hoe start je een oncologiezorgnetwerk;**
Karlijn de Vries en Paulien den Arend
- **Therapeutisch Oncologisch Programma (TOP);**
Barbara Wittenberg en Margreet Teelken
- **Workshop IPSO centra: doe mee en ervaar!**
IPSO centra uit de regio
- **De meerwaarde van integrale zorg binnen de oncologie;**
Dr. Inge Hamming
- **Impactvolle communicatie & verborgen patronen in behandel- & stervensgesprekken;**
Jacqueline Tijhaar en Ester de Vos
- **Verlies en rouw bij kanker;**
Marieke Donkerbroek - Serier

Tussendoor een **netwerkborrel**

Samen Kom Je Verder, hoe organiseren we in Groningen en Drenthe de zorg voor mensen met en na kanker

Dagvoorzitter | Evelien van der Werff

Over Evelien Evelien van der Werff ontving begin 2024 voor de derde keer de diagnose kanker, uitgezaaide kanker deze keer. De weg door de wereld van kanker ging niet over rozen. Daardoor werd ze een meester in vallen, opstaan en veranderen. Ze zit niet bij de pakken neer, maar gaat op onderzoek uit. Voor zichzelf en voor haar medemens. Ze schrijft boeken, host de podcast 'over Koetjes & Kanker' en is eigenaar van de Van K naar Beter Gids.

Het belang van leefstijl in de oncologie | Daniëlle Verbeek

Wat is de rol van leefstijl bij de preventie van kanker? En wat kan ik antwoorden op de vraag van mijn patiënt: "Is er iets dat ik zélf kan doen?" Vanuit het perspectief van de integrative oncology waarin leefstijl in brede zin een zeer belangrijke rol speelt, zal Daniëlle Verbeek in deze presentatie ingaan op deze vragen en een beeld schetsen hoe we als zorgverleners - vanuit verschillende disciplines - gezamenlijk patiënten hierin kunnen empoweren!"

Spreker Drs. Daniëlle Verbeek is internist-oncoloog met als aandachtsgebieden mamma-oncologie, palliatieve zorg en integrative medicine. Zij deed haar opleiding tot oncoloog aan het RadboudUMC en het Memorial Sloan Kettering Cancer Center in New York. Zij heeft gewerkt in het Martini Ziekenhuis te Groningen; later bij Treant in Stadskanaal, Hoogeveen en Emmen. Recent is zij gestart als freelancer waarbij ze zorg voor patiënten combineert met het doen van onderzoek en geven van lezingen over leefstijl en (integratieve) oncologie.

Het belang van samenwerking tussen formele en informele zorg | Sonja Robben (IPSO)

Formele zorgverleners erkennen dat de steun van informele ondersteuning van meerwaarde is, maar ervaren beperkingen bij het zelf aanbieden ervan, door krapte aan personeel en druk op het zorgbudget. Het formele zorgstelsel is onvoldoende in staat psychosociale ondersteuning te bieden aan de groeiende groep patiënten en hun naasten. Uit internationaal onderzoek blijkt dat informele zorg bij kanker een belangrijke ondersteuning is voor patiënten en hun naasten. Veel studies tonen aan dat informele psychosociale zorg bijdraagt aan een vermindering van angst en depressiesymptomen van patiënten, het gevoel van sociale steun vergroot, de relatie en communicatie met familie, vrienden en het zorgteam kan verbeteren, helpt om de informatie van artsen beter te begrijpen en praktische adviezen oplevert hoe om te gaan met de lichamelijke bijwerkingen van de behandeling. De presentatie geeft een kijkje achter de schermen van succesvolle samenwerkingen tussen formele en informele zorg. De lessons learned vanuit de praktijk.

Spreker Sonja Robben is sinds 2014 directeur-bestuurder van Stichting IPSO en is gecertificeerd toezichthouder. Eerder vervulde ze bestuursfuncties bij Wegwijzer bij Kanker, International Lifesaving Federation, Reddingsbrigade Nederland en het Ronald McDonald Centre.

Samen Kom Je Verder, hoe organiseren we in Groningen en Drenthe de zorg voor mensen met en na kanker

1.1 Samen kom je verder! Hoe start je een oncologiezorgnetwerk | Karlijn de Vries en Paulien den Arend

Ben jij zorgverlener in het noordelijk deel van Drenthe en/of Groningen en wil je de samenwerking met collega's graag versterken? Dan is dit de workshop waar je bij wil zijn! In deze workshop hoor je meer over het initiatief om oncologiezorgnetwerken op te zetten in Groningen en Drenthe.

Een oncologiezorgnetwerk is een netwerk van zorgverleners die mensen met kanker en hun naasten dichtbij huis ondersteunen. Zij bieden vanuit verschillende invalshoeken behandeling, ondersteuning en begeleiding tijdens en na de behandeling van kanker. De zorgverleners in het netwerk kennen elkaar en zijn op de hoogte van elkaars werkwijze. Door de korte lijnen kunnen ze de behandelingen snel en goed op elkaar afstemmen. Het netwerk maakt ook afspraken met het ziekenhuis en IPSO centrum over de ondersteunende en aanvullende zorg. Dit met als doel om oncologische (na)zorg op een toegankelijke en laagdrempelige manier vorm te geven, zodat patiënten het aanbod beter kunnen vinden en professionals uit de eerste en tweede lijn onderling gericht kunnen doorverwijzen.

We gaan onder andere in op de volgende vragen:

- Hoe zijn de oncologiezorgnetwerken in zuidoost en zuidwest Drenthe georganiseerd?
- Wat kan een oncologiezorgnetwerk voor jou als zorgverlener én voor de patiënt betekenen?
- Wat is er nodig om een oncologiezorgnetwerk te starten in jouw regio?

Workshopleiders Paulien den Arend (Zorgadvies Groningen) en Karlijn de Vries (Proscop) zijn beiden werkzaam als adviseur bij een ROS (regionale ondersteuningsstructuur) en betrokken bij het opzetten van oncologiezorgnetwerken in de Groningen en Drenthe

1.2 Impactvolle communicatie & verborgen patronen in behandel- & stervensgesprekken | Jacqueline Tijhaar en Ester de Vos

Proactieve zorg binnen de oncologie is niet meer weg te denken. Ben jij je bewust van de onderliggende processen die van invloed zijn op hoe jij deze gesprekken voert? En ben jij je bewust van de impact die jouw communicatie heeft op de uitkomst van dit soort gesprekken? In deze workshop nemen we je mee in de verschillende fasen van het traject van de patiënt en de gesprekken die daarop van invloed zijn.

Na deze workshop:

- Ben je je meer bewust van de invloed van je eigen voorkeuren en ervaringen in gesprekken over behandelgesprekken en/of het levenseinde.
- Kun je het perspectief van een ervaringsdeskundige meenemen in je gesprekken.
- Ben je in staat om reflecties te geven die leiden tot beter contact en aansluiting bij de ander.
- Heb je stof tot nadenken over de dood en hoe je gevoelens en ervaringen je onbewust beïnvloeden.

Workshopleiders Ester de Vos is lichaamsgericht psycholoog, docent bij Mind Body Medicine opleiding en eigenaar van Vositivity. Jacqueline Tijhaar is Verpleegkundig Specialist, Master NLP, coördinator netwerken palliatieve zorg en eigenaar van Tijhaarcoaching. Daarnaast zijn zij ervaringsdeskundigen. Ester heeft een jaar geleden haar man verloren na 3 jaar kanker. De man van Ester was de broer van Jacqueline.

Samen Kom Je Verder, hoe organiseren we in Groningen en Drenthe de zorg voor mensen met en na kanker

1.3 Verlies en rouw bij kanker | Marieke Donkerbroek- Serier

Ernstig ziek zijn heeft enorme impact op alle facetten van het leven. Van de patiënt zelf, maar ook op dat van de directe omgeving. Heden, verleden en toekomst komen ineens in een heel ander perspectief te staan. Wat is de invloed van verlies en rouw in het ziekteproces van patiënten? In deze workshop deel ik belangrijke theoretische inzichten rond verlies en rouw, zoals:

- Wat is eigenlijk verlies en rouw?
- De verschillende 'rouwtaken'
- De impact van verlies en rouw op het gezin
- Verschillen in rouw tussen mannen-vrouwen en jongeren- kinderen

Om vervolgens stil te staan bij een aantal praktische handreikingen voor jou als betrokken professional. Vanuit het vertrekpunt dat er “in de rouw niks te fixen valt, niets is op te lossen” en in de overtuiging dat het belangrijk is je bewust als hulpverlener hiertoe te verhouden en verschil te maken.

Workshopleider Marieke Donkerbroek- Serier is rouwtherapeut en jeugdverpleegkundige. Vanuit haar praktijk in Assen begeleidt zij kinderen, jongeren en volwassenen die te maken hebben met een ernstige ziekte en/of een ingrijpend verlies door de dood.

1.4 Klachten na Kanker | Dr. Daan Brandenburg en Dr. Mariken Stegmann

Patiënten die zijn genezen van kanker ervaren vaak nog verschillende klachten die samenhangen met hun ziekte of behandeling. Dit kunnen fysieke klachten zijn, maar ook psychosociale problemen. In deze workshop verkennen we interactief hoe jij vanuit jouw expertise en rol aandacht kunt hebben voor dit onderwerp.

Leerdoelen:

- Welke klachten ervaren patiënten met kanker, en hoe vaak komen deze klachten voor?
- Wat zijn de mogelijkheden voor de behandeling van veelvoorkomende klachten?
- Welke rol kun jij spelen bij het herkennen en behandelen van deze klachten?
- Hoe kan jij hierbij samenwerken met andere disciplines?

Workshopleiders Daan Brandenburg is epidemioloog en leidt de onderzoeksgroep ‘oncologie in de huisartsenpraktijk’ op de afdeling Eerstelijns geneeskunde en Langdurige Zorg in het UMCG. Mariken Stegmann is huisarts in Uithuizen en werkt als post-doc onderzoeker op diezelfde afdeling. Samen vormden ze de redactie van het boek ‘Klachten na Kanker, een praktisch handboek voor de eerste lijn’ dat in 2024 verscheen bij uitgeverij BSL.

Samen Kom Je Verder, hoe organiseren we in Groningen en Drenthe de zorg voor mensen met en na kanker

2.1 Klachten na Kanker | Dr. Daan Brandenburg en Dr. Mariken Stegmann

Patiënten die zijn genezen van kanker ervaren vaak nog verschillende klachten die samenhangen met hun ziekte of behandeling. Dit kunnen fysieke klachten zijn, maar ook psychosociale problemen. In deze workshop verkennen we interactief hoe jij vanuit jouw expertise en rol aandacht kunt hebben voor dit onderwerp.

Leerdoelen:

- Welke klachten ervaren patiënten met kanker, en hoe vaak komen deze klachten voor?
- Wat zijn de mogelijkheden voor de behandeling van veelvoorkomende klachten?
- Welke rol kun jij spelen bij het herkennen en behandelen van deze klachten?
- Hoe kan jij hierbij samenwerken met andere disciplines?

Workshopleiders Daan Brandenburg is epidemioloog en leidt de onderzoeksgroep 'oncologie in de huisartsenpraktijk' op de afdeling Eerstelijns geneeskunde en Langdurige Zorg in het UMCG. Mariken Stegmann is huisarts in Uithuizen en werkt als post-doc onderzoeker op diezelfde afdeling. Samen vormden ze de redactie van het boek 'Klachten na Kanker, een praktisch handboek voor de eerste lijn' dat in 2024 verscheen bij uitgeverij BSL.

2.2 De meerwaarde van integrale zorg binnen de oncologie | Dr. Inge Hamming

Een groot deel van de oncologische patiënten houdt last van klachten na een (succesvolle) medische behandeling. Een groot deel van deze klachten valt niet direct op te lossen. Deze patiënten bezoeken wel met enige regelmaat het spreekuur, wat zowel voor de patiënt als de arts onbevredigende uitkomsten kan geven. Driekwart van deze patiënten gaat daarom buiten de huisartsenpraktijk of het ziekenhuis op zoek naar oplossingen.

Integrale geneeskunde biedt een brede blik op gezondheid, waarbij leefstijl en evidence-based complementaire zorg wordt ingezet om deze patiënten betrouwbare alternatieven te bieden. Het is een vorm van zorg die patiënten regie geeft en hun veerkracht vergroot, met een positief ziekte-overstijgend effect op hun gezondheid. En als bijvangst een lagere druk op de zorg geeft. Maar hoe pas je dat praktisch gezien toe in de spreekkamer of daarbuiten? En wat vraagt het van ons zorgsysteem en de zorgprofessionals om deze vorm van integrale zorg te organiseren?

Workshopleider Inge Hamming is leefstijlhuisarts en eigenaar van Land van Veerkracht, een praktijk voor integrale geneeskunde & medische coaching in Eelde.

Samen Kom Je Verder, hoe organiseren we in Groningen en Drenthe de zorg voor mensen met en na kanker

2.3 Therapeutisch Oncologisch Programma (TOP): leefstijl voor iedere patiënt! | Barbara Wittenberg en Margreet Teelken

Dat een gezonde leefstijl een belangrijk positief effect heeft op het welbevinden van mensen met een oncologische diagnose en op de kans op recidief is wellicht bekend, maar hoe maak je dit beschikbaar en haalbaar voor iedereen? Sinds 2015 wordt in Assen het Therapeutisch Oncologisch Programma (TOP) aangeboden voor mensen die kanker hebben (gehad) en nog kampen met verschillende soorten restklachten. Het doel is herstel op lichamelijk, geestelijk en sociaal vlak te bevorderen door aan de slag te gaan met een duurzame leefstijl en goede zelfzorg. Dit alles onder begeleiding van een multidisciplinair team bestaande uit een huisarts, fysiotherapeut en diëtist. De ervaringen in Assen zijn positief: TOP is goed haalbaar en betaalbaar en met goede resultaten voor de deelnemers. Hoe gaat dit praktisch in zijn werk en is het mogelijk in jouw regio? Dat zullen we in deze workshop uitleggen met concrete voorbeelden uit de praktijk.

Workshopleiders Barbara Wittenberg is diëtist bij diëtistenpraktijk Drenthe en Margreet Teelken is huisarts bij Havendokters Assen. Beiden maken beiden deel uit van het expertteam TOP in Assen.

2.4 Workshop IPSO Centra: Doe mee en ervaar! | IPSO centra uit de regio

In deze workshop kun je ervaren hoe het is om in een IPSO-centrum mee te doen aan een activiteit. Daarbij ben je op een andere manier in contact dan tijdens inloopmomenten met een kopje koffie of thee. Je bent iets aan het doen. Dat brengt ontspanning, rust en ruimte in je hoofd en lichaam. De gesprekken die je voert tijdens of na de activiteit zijn dan ook vaak anders. Doe mee en ervaar!

Workshopleiders De workshop wordt georganiseerd door de IPSO centra uit de regio. Een IPSO centrum biedt psychosociale zorg op maat aan mensen geraakt door kanker. Van (ex)patiënten tot naasten. Bij een IPSO centrum kan iedereen die te maken heeft met kanker terecht voor een luisterend oor, lotgenotencontact of activiteiten gericht op ontspanning, verwerking en het (her)vinden van fysieke en mentale kracht en veerkracht.